

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► B

**NEUVOSTON DIREKTIIVI 96/67/EY,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1996,
pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla**

(EYVL L 272, 25.10.1996, s. 36)

Muutettu:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1882/2003, annettu 29 päivänä syyskuuta 2003	L 284	1	31.10.2003

▼B

**NEUVOSTON DIREKTIIVI 96/67/EY,
annettu 15 päivänä lokakuuta 1996,
pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 84 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattaa perustamissopimuksen 189 c artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsoo, että

- (1) yhteisö on luonut asteittain yhteisen lentoliikennepoliitikan sisämarkkinoiden toteuttamiseksi perustamissopimuksen 7 a artiklan mukaisesti tavoitteenaan taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen pysyvä edistäminen,
- (2) perustamissopimuksen 59 artiklassa vahvistetaan tavoitteeksi poistaa rajoitukset, jotka koskevat vapautta tarjota palveluja; perustamissopimuksen 61 artiklan mukaisesti tämä tavoite on saavutettava yhteisellä liikennepoliitikalla,
- (3) neuvoston asetuksilla (ETY) N:o 2407/92 ⁽⁴⁾, (ETY) N:o 2408/92 ⁽⁵⁾ ja (ETY) N:o 2409/92 ⁽⁶⁾ tämä tavoite on toteutettu varsinainen lentoliikennepalvelujen osalta,
- (4) maahuolintapalvelut ovat välttämättömiä lentoliikennemuodon moitteettomalle toiminnalle, ja ne edesauttavat olennaisesti lentoliikenteen infrastruktuurin tehokasta käyttöä,
- (5) maahuolinnan markkinoiden avaaminen on toimenpide, jonka pitäisi auttaa lentoyhtiöitä alentamaan käyttökustannuksia ja parantamaan käyttäjille tarjottavien palvelujen laatua,
- (6) toissijaisuusperiaatteen noudattamiseksi on välttämätöntä toteuttaa pääsy maahuolinnan markkinoille yhteisön puitteissa, samalla kun jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus ottaa huomioon alan erityispiirteet,
- (7) kesäkuussa 1994 antamassaan tiedonannossa ”Tie Euroopan siviili-ilmailun tulevaisuuteen” komissio ilmaisi aikomuksensa tehdä vuoden 1994 loppuun mennessä maahuolinnan markkinoille pääsyn toteuttamiseksi yhteisön lentokentillä aloite; Euroopan siviili-ilmailun tilanteesta 24 päivänä lokakuuta 1994 hyväksytyssä neuvoston päätöslauselmassa ⁽⁷⁾ vahvistetaan se, että markkinoita avattaessa on tarpeen ottaa huomioon lentoasemilla vallitsevan tilanteen asettamat vaatimukset,
- (8) Euroopan siviili-ilmailusta 14 päivänä helmikuuta 1995 antamassaan päätöslauselmassa ⁽⁸⁾ Euroopan parlamentti muistutti, että on otettava huomioon maahuolinnan markkinoiden avaamisen vaikutus työskentely- ja turvallisuusolosuhteisiin yhteisön lentoasemilla,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 142, 8.6.1995, s. 7 ja EYVL N:o C 124, 27.4.1996, s. 19

⁽²⁾ EYVL N:o C 301, 13.11.1995, s. 28

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 16. marraskuuta 1995 (EYVL N:o C 323, 4.12.1995, s. 106), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 28. maaliskuuta 1996 (EYVL N:o C 134, 6.5.1996, s. 30) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 16. heinäkuuta 1996 (EYVL N:o C 261, 9.9.1996).

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 240, 24.8.1992, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 240, 24.8.1992, s. 8, asetus sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1994 liittymisasiakirjalla.

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 240, 24.8.1992, s. 15

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 309, 5.11.1994, s. 2

⁽⁸⁾ EYVL N:o C 56, 6.3.1995, s. 28

▼B

- (9) vapaa pääsy maahuolinnan markkinoille on sopusoinnussa yhteisön lentoasemien tehokkaan toiminnan kanssa,
- (10) vapaa pääsy maahuolinnan markkinoille on toteutettava asteittain ja alan vaatimuksiin mukautetulla tavalla,
- (11) joidenkin palvelulajien kohdalla markkinoille pääsyssä sekä omahuolinnan harjoittamisessa voidaan kohdata turvallisuuteen, turvatoimiin, kapasiteettiin ja käytettävissä olevaan tilaan liittyviä rajoitteita; tämän vuoksi on voitava rajoittaa näiden palvelujen tarjoajien määrää; myös omahuolinnan harjoittamista on voitava rajoittaa ja tällaisten rajoitusten asettamisperusteiden on oltava asiaankuuluvia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä,
- (12) jos palvelujen tarjoajien määrä on rajoitettu, riittävän kilpailun ylläpitäminen edellyttää, että vähintään yksi palvelujen tarjoajista on tietyn siirtymäajan kuluttua riippumaton sekä lentoaseman pitäjältä että määräävässä markkina-asetmassa olevasta lentoliikenteen harjoittajasta,
- (13) lentoasemien moitteeton toiminta edellyttää, että ne saavat hallita tiettyjä infrastruktuureita, joita teknisistä tai kannattavuussyistä taikka ympäristöön kohdistuvan vaikutuksensa vuoksi on vaikea jakaa tai lisätä; näiden infrastruktuurien keskitetty hallinta ei saa kuitenkaan estää maahuolintapalvelujen tarjoajia ja omahuolintaan oikeutettuja käyttämästä niitä,
- (14) joissakin tapauksissa esitetyt rajoitteet saattavat olla sellaisia, että ne voivat oikeuttaa rajoittamaan markkinoille pääsyä tai omahuolinnan harjoittamista siltä osin kuin nämä rajoitukset ovat asiaankuuluvia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä,
- (15) tällaisilla poikkeuksilla on pyrittävä siihen, että lentoaseman pitäjät voivat niiden avulla poistaa nämä rajoitteet tai ainakin lieventää niitä; komission on neuvoo-antavan komitean avustamana hyväksyttävä nämä poikkeukset ja ne on myönnettävä määräajaksi,
- (16) jos palvelujen tarjoajien määrä on rajoitettu, riittävän ja rehellisen kilpailun ylläpitäminen edellyttää, että palvelujen tarjoajat valitaan avointa ja puolueetonta menettelyä noudattaen; palvelujen käyttäjiä on aiheellista kuulla tässä valinnassa, koska palvelujen laatu ja hinta koskevat ensisijaisesti heitä,
- (17) tämän vuoksi on tärkeää järjestää käyttäjien edustus ja heidän kuulemisensa palvelujen tarjoajien valinnassa perustamalla käyttäjien edustajista muodostuva komitea,
- (18) lentoaseman palvelujen tarjoajien valinnan yhteydessä on mahdollista tietyissä tilanteissa ja olosuhteissa ulottaa julkisen palvelun velvoite kyseisen jäsenvaltion samalla maantieteellisellä alueella sijaitseviin muihin lentoasemiin,
- (19) lentoaseman pitäjä voi myös tarjota maahuolintapalveluja ja sen päätöksillä voi olla huomattava vaikutus palvelujen tarjoajien väliseen kilpailuun; tämän vuoksi rehellisen kilpailun ylläpitämiseksi on välttämätöntä, että lentoasemat pitävät kirjanpidossaan infrastruktuurin hoitoon ja sääntelyyn liittyvät toimensa erillään omien maahuolintapalvelujensa tarjoamiseen liittyvistä toiminnoista,
- (20) lentoaseman pitäjä ei saa tukea maahuolintaan liittyvää toimintaansa lentoaseman viranomaistehtävästä saamallaan tuloilla,
- (21) samoja avoimuutta koskevia vaatimuksia on sovellettava kaikkiin, jotka haluavat tarjota maahuolintapalveluja kolmansille osapuolille,
- (22) jäsenvaltioiden on voitava tehdä maahuolintapalvelujen tarjoaminen luvanvaraiseksi, jotta lentoasemat voivat hoitaa infrastruktuurien hallintaa koskevan tehtävänsä ja taata lentokenttäalueen turvallisuuden sekä suojella ympäristöä ja valvoa voimassa olevan sosiaalilainsäädännön noudattamista; tällaisen luvan myöntämisperusteiden tulee olla puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä,

▼B

- (23) näiden samojen syiden perusteella jäsenvaltioiden on voitava määrittellä lentoasemien infrastruktuurien moitteettoman toiminnan edellyttämät säännöt ja soveltaa niitä; näiden sääntöjen on oltava asetetun tavoitteen mukaisia eivätkä ne saa johtaa markkinoille pääsyn tai omahuolinnan harjoittamisen rajoittamiseen tässä direktiivissä säädettyä tasoa alemmalle tasolle; näiden sääntöjen on oltava puolueettomuuden, avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden mukaisia,
- (24) jäsenvaltioiden on voitava taata maahuolintapalveluja tarjoavien yritysten henkilökunnan asianmukainen sosiaaliturva,
- (25) maahuolintapalvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille lentoliikenteen harjoittajille on taattava mahdollisuus lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käyttöön siltä osin kuin heidän oikeuksiensa käyttäminen sekä riittävän ja rehellisen kilpailun varmistaminen sitä edellyttävät; käytöstä on kuitenkin voitava periä maksu,
- (26) on perusteltua, että tässä direktiivissä tunnustettuja oikeuksia sovelletaan kolmansista valtioista peräisin oleviin maahuolintapalvelujen tarjoajiin ja käyttäjiin ainoastaan ehdottoman vastavuoroisuuden perusteella; jos vastavuoroisuutta ei ole, jäsenvaltio saa keskeyttää näiden oikeuksien käytön kyseisten tarjoajien ja käyttäjien osalta,
- (27) Espanjan kuningaskunta ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat sopineet Lontoossa 2 päivänä joulukuuta 1987 ulkoministeriensä yhteisessä julkilausumassa järjestelyistä Gibraltarin lentoaseman käyttöä koskevan yhteistyön lisäämiseksi, eikä näitä järjestelyjä ole vielä pantu täytäntöön, ja
- (28) tämä direktiivi ei rajoita perustamissopimuksen sääntöjen soveltamista, ja erityisesti komissio valvoo edelleen näiden sääntöjen noudattamista käyttäen tarvittaessa sille perustamissopimuksen 90 artiklassa annettuja valtuuksia,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioiden alueella sijaitseviin lentoasemiin, joihin sovelletaan perustamissopimuksen määräyksiä ja jotka ovat kaupallisen lentoliikenteen käytössä seuraavien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti:

- a) Kaikkiin lentoasemiin sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 niiden liikennemääristä riippumatta säännöksiä, jotka koskevat 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja muita kuin 7 artiklan 2 kohdassa mainittuja palvelulajeja.
- b) Jäljempänä 7 artiklan 2 kohdassa mainittuja palvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 ainoastaan lentoasemiin, joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään miljoona matkustajaa tai 25 000 tonnia rahtia.
- c) Jäljempänä 6 artiklassa tarkoitettuja palvelulajeja koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1999 lentoasemiin,
- joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään kolme miljoonaa matkustajaa tai 75 000 tonnia rahtia, tai
 - joiden liikennemääräksi on edellisen vuoden 1 päivää huhtikuuta tai 1 päivää lokakuuta edeltävänä kuuden kuukauden ajanjaksona kirjattu vähintään 2 miljoonaa matkustajaa tai 50 000 tonnia rahtia.

2. Jollei 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2001 kaikkiin jäsenvaltioiden alueella sijaitseviin ja perustamissopimuksen määräysten alaisiin lentoasemiin, jotka ovat kaupallisen liikenteen käytössä ja joiden vuosittainen liikennemäärä on vähintään kaksi miljoonaa matkustajaa tai 50 000 tonnia rahtia.

▼B

3. Jos lentoasemalla saavutetaan jokin tässä artiklassa tarkoitettu rahtiliikennettä koskeva raja, mutta ei matkustajaliikennettä koskevaa vastaavaa rajaa, tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta pelkästään matkustajille varattuihin maahuolintalajeihin.

4. Komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tiedoksi luettelon tässä artiklassa tarkoitetuista lentoasemista. Luettelo julkaistaan ensimmäisen kerran kolmen kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta ja sen jälkeen vuosittain.

Jäsenvaltioiden on vuosittain heinäkuun 1 päivään mennessä toimitettava komissiolle luettelon laatimiseksi tarvittavat tiedot.

5. Tämän direktiivin soveltaminen Gibraltarin lentoasemaan ei rajoita Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudellista asemaa kiistassa sen alueen suvereniteetista, jolla lentoasema sijaitsee.

6. Tämän asetuksen soveltamista Gibraltarin lentoasemaan lykätään siihen asti, kunnes Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministereiden 2 päivänä joulukuuta 1987 antaman yhteisen julkilausuman mukaiset järjestelyt on pantu täytäntöön. Espanjan kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusten on ilmoitettava neuvostolle tästä täytäntöönpanopäivästä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ”lentoasemalla” aluetta, joka on erityisesti järjestetty ilma-alusten laskua, lentoonlähtöä ja siirtelyä varten, mukaan lukien siellä olevat lentoliikenteen ja ilma-aluksien palvelujen edellyttämät lisärakennelmat ja -laitteet sekä kaupallisen lentoliikenteen tarvitsemat rakennelmat ja laitteet,
- b) ”lentoasemajärjestelmällä” yhteisön lentoliikenteen harjoittajien pääsystä yhteisön sisäisen lentoliikenteen reiteille 23 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2408/92 liitteessä II lueteltuja kahta tai useampaa lentoasemaa, jotka on yhdistetty palvelemaan samaa kaupunkia tai taajamaa,
- c) ”lentoaseman pitäjällä” yhteisöä, jolle kansallisen lainsäädännön tai sääntelyn nojalla on annettu tehtäväksi huolehtia muun toimintansa ohella tai yksinomaisesti lentoasemien infrastruktuurien hallinnasta sekä eri tahojen toiminnan yhteensovittamisesta ja valvonnasta kyseisellä lentoasemalla tai lentoasemajärjestelmällä,
- d) ”lentoaseman käyttäjällä” luonnollista tai oikeushenkilöä, joka kuljettaa lentoteitse matkustajia, postia ja/tai rahtia kyseiselle lentoasemalle tai kyseiseltä lentoasemalta,
- e) ”maahuolinnalla” lentoasemalla sen käyttäjälle toimitettuja palveluja sellaisina kuin ne on määritelty liitteessä,
- f) ”omahuolinnalla” tilannetta, jossa käyttäjä huolehtii yhden tai useamman maahuolinta-alan palvelun suorittamisesta itselleen tekemättä sopimusta kolmannen osapuolen kanssa näiden palvelujen toimittamisesta. Tässä määritelmässä toisiinsa nähden kolmansina osapuolina ei pidetä sellaisia käyttäjiä,
 - joista toisella on hallussaan toisen osake-enemmistö, tai
 - joiden molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa,
- g) ”maahuolintapalvelujen tarjoajalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa kolmansille osapuolille yhden tai useamman maahuolinta-alan palveluja.

3 artikla

Lentoaseman pitäjä

1. Jos lentoaseman tai lentoasemajärjestelmän hallinnoinnista ja toiminnan ylläpitämisestä vastaa useampi kuin yksi yhteisö, pidetään kutakin näistä tätä direktiiviä sovellettaessa osana lentoaseman pitäjää.

▼**B**

2. Jos yhdellä pitäjällä on usea lentoasema tai lentoasemajärjestelmä, katsotaan samoin jokainen näistä tätä direktiiviä sovellettaessa erillisiksi.
3. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä lentoaseman pitäjä on asetettu julkisen viranomaisen ohjaukseen tai valvontaan, tämän viranomaisen on laissa hänelle määrättyjen velvoitteiden rajoissa valvottava tämän direktiivin soveltamista.

*4 artikla***Toimintojen eriyttäminen**

1. Lentoaseman pitäjän, käyttäjän tai tarjoajan, jotka toimittavat maahuolintapalveluja, on voimassa olevien kaupallisten käytäntöjen mukaisesti pidettävä kirjanpidossaan maahuolintapalveluihin liittyvä toimintansa tarkasti erillään muista toiminnoistaan.
2. Jäsenvaltion nimeämän riippumattoman tarkastajan on valvottava kirjanpidon eriyttämisen toteutumista.

Tarkastajan on varmistuttava myös siitä, ettei lentoaseman pitäjän viranomaistoiminnoista suuntaudu rahavirtaa maahuolintatoimintaan.

*5 artikla***Käyttäjien komitea**

1. Kahdentoista kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin alaan kuuluvien lentoasemien käyttäjien tai käyttäjiä edustavien järjestöjen edustajista muodostuva komitea perustetaan.
2. Kaikilla käyttäjillä on oikeus valintansa mukaisesti olla mukana tässä komiteassa joko itse tai nimeämänsä järjestön edustamana.

*6 artikla***Kolmansille osapuolille tarjottavat maahuolintapalvelut**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet I artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti varmistaa maahuolintapalvelujen tarjoajille vapaan pääsyn kolmansille osapuolille tarjottavien maahuolintapalvelujen markkinoille.

Jäsenvaltioilla on oikeus edellyttää, että maahuolintapalvelujen tarjoajien on oltava sijoittuneita yhteisön alueelle.

2. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin rajoittaa sellaisten palvelujen tarjoajien määrää, joilla on lupa tarjota seuraavia maahuolintapalveluja:

- matkatavaran käsittely,
- asematasopalvelut,
- polttoaine- ja öljyhuolinta,
- rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalien ja ilma-alueen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä.

Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saa rajoittaa palvelujen tarjoajien lukumäärää vähempään kuin kahteen minkään edellä mainitun palvelulajin osalta.

3. Lisäksi 1 päivästä tammikuuta 2001 lukien ainakin yksi palvelujen tarjoaja ei saa olla suoraan tai epäsuorasti
 - lentoaseman pitäjän määräysvallassa,
 - palvelujen tarjoajien valintaa edeltävän vuoden aikana enemmän kuin 25 prosenttia lentoaseman matkustaja- tai rahtiliikenteestä kuljettaneen käyttäjän määräysvallassa,
 - sellaisen yhteisön määräysvallassa, jonka määräysvallassa suoraan tai epäsuorasti kyseinen lentoaseman pitäjä tai tällainen käyttäjä on taikka joka on suoraan tai epäsuorasti kyseisen lentoaseman pitäjän tai tällaisen käyttäjän määräysvallassa.

▼B

Kuitenkin 1 päivään heinäkuuta 2000 mennessä jäsenvaltio voi pyytää, että tässä kohdassa tarkoitettu velvoite lykätään myöhempään ajankohdtaan aina 31 päivään joulukuuta 2002 asti.

Komissio tutkii pyynnön 10 artiklassa mainitun komitean avustamana ja voi kyseisen alan kehityksen ja erityisesti liikennemäärältään ja tyypiltään vastaavanlaisten lentoasemien tilanteen huomioon ottaen päättää suostua siihen.

4. Jos jäsenvaltio 2 kohdan mukaisesti rajoittaa palvelujen tarjoajien määrää, se ei saa estää lentoaseman käyttäjää halutessaan valitsemasta kutakin rajoituksen soveltamisalaan kuuluvaa maahuolintapalvelua kohden vähintään kahden maahuolintapalvelujen tarjoajan välillä 2 ja 3 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti ja riippumatta siitä, mikä osa lentoasemaa sille on osoitettu.

*7 artikla***Omahuolinta**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet 1 artiklassa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti varmistaakseen omahuolinnan vapaan harjoittamisen.

2. Kuitenkin seuraavien maahuolintapalvelujen osalta:

- matkatavaran käsittely,
- asematasopalvelut,
- polttoaine- ja öljynhuolinta sekä
- rahdin ja postin fyysinen käsittely terminaalin ja ilma-aluksen välillä saapuvien ja lähtevien lentojen sekä kauttakulun yhteydessä

jäsenvaltiot voivat varata oikeuden omahuolinnan harjoittamiseen vähintään kahdelle käyttäjälle edellyttäen, että nämä valitaan asiaankuuluvien, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden.

*8 artikla***Keskitettyt infrastruktuurit**

1. Sen estämättä, mitä 6 ja 7 artiklassa säädetään, jäsenvaltiot voivat antaa joko lentoaseman pitäjälle tai jollekin muulle tehtäväksi hallinnoida sellaisia keskitettyjä infrastruktuureja kuten matkatavaran käsittely, jäänesto, vesihuolto ja polttoainejakelu, joita käytetään maahuolintapalveluissa ja joita niiden moninaisuuden, kustannusten tai ympäristöön kohdistuvien vaikutusten vuoksi ei voida jakaa tai lisätä. Jäsenvaltiot voivat tehdä näiden infrastruktuurien käytön pakolliseksi palvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille.

2. Jäsenvaltioiden on valvottava, että näitä infrastruktuureja hallinnoidaan avoimesti, puolueettomasti ja syrjimättömästi sekä erityisesti, ettei palvelujen tarjoajia ja omahuolintaan oikeutettuja käyttäjiä estetä käyttämästä niitä tässä direktiivissä säädettyissä rajoissa.

*9 artikla***Poikkeukset**

1. Jos lentoasemalla käytettävissä olevan tilan tai kapasiteetin erityiset rajoitteet erityisesti ruuhkautumisen ja tilojen käyttöasteen vuoksi estävät markkinoiden avaamisen ja/tai omahuolinnan harjoittamisen tässä direktiivissä säädettyssä laajuudessa, kyseessä oleva jäsenvaltio voi päättää

- a) rajoittaa maahuolintapalvelujen tarjoajien määrää yhden tai useamman muun paitsi 6 artiklan 2 kohdassa mainitun maahuolintapalvelun osalta koko lentoasemalla tai sen osassa; niiden osalta sovelletaan 6 artiklan 2 ja 3 kohdan säännöksiä,
- b) varata oikeuden soveltaa yhden tai useamman 6 artiklan 2 kohdassa mainitun maahuolintapalvelun tarjoamisen vain yhdelle palvelujen tarjoajalle,

▼B

- c) varata oikeuden omahuolinnan harjoittamiseen rajoitetulle määrälle käyttäjiä muidenkin kuin 7 artiklan 2 kohdassa mainittujen maahuolintapalvelujen osalta edellyttäen, että käyttäjät valitaan asianmukaisin, puolueettomin, avoimin ja syrjimättömin perustein,
- d) kieltää omahuolinnan harjoittamisen tai rajoittaa sen yhteen käyttäjään 7 artiklan 2 kohdassa mainittujen maahuolintapalvelujen osalta.

2. Kaikissa 1 kohdan mukaisesti tehdyissä poikkeuksissa on

- a) yksilöitävä maahuolintalaji tai -lajit, joille poikkeus myönnetään, ja käytettävissä olevaan tilaan tai kapasiteettiin liittyvät erityiset rajoitteet, joilla poikkeusta perustellaan,
- b) liitettävä mukaan suunnitelma aiheellisista toimenpiteistä, joilla rajoitteet voidaan poistaa.

Lisäksi poikkeus ei saa

- i) rajoittaa tarpeettomasti tämän direktiivin tavoitteiden toteuttamista,
- ii) vääristää kilpailua palvelujen tarjoajien ja/tai omahuolintaan oikeutettujen käyttäjien kesken,
- iii) koskea laajempaa alaa kuin on tarpeen.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki 1 kohdan perusteella myöntämänsä poikkeukset sekä niiden perusteet vähintään kolme kuukautta ennen kuin poikkeukset tulevat voimaan.

Komissio julkaisee *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* yhteenvedon sille ilmoitetuista päätöksistä sekä kehottaa niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa.

4. Komissio tutkii jäsenvaltion tekemän päätöksen poikkeuksen myöntämisestä. Komissio tekee tätä varten perusteellisen selvityksen tilanteesta ja jäsenvaltion esittämistä toimenpiteistä tutkiakseen, ovatko erityiset rajoitteet olemassa sekä onko markkinoiden avaaminen ja/tai omahuolinnan harjoittaminen mahdotonta tässä direktiivissä säädettyssä laajuudessa.

5. Tutkittuaan asiaa ja kuultuaan kyseistä jäsenvaltiota komissio voi hyväksyä jäsenvaltion päätöksen tai vastustaa sitä, jos se katsoo, että esitettyjä rajoitteita ei ole todettu tai että ne eivät ole riittäviä ollakseen perusteena poikkeukselle. Kuultuaan kyseistä jäsenvaltiota komissio voi lisäksi vaatia jäsenvaltiota muuttamaan poikkeuksen soveltamisalaa tai rajoittamaan sen ainoastaan niihin osiin lentoasemaa tai lentoasemajärjestelmää, joissa esitetyt rajoitteet on tosiasiallisesti todettu.

Komissio tekee asiassa päätöksen viimeistään kolme kuukautta jäsenvaltion antaman ilmoituksen jälkeen; päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

6. Jäsenvaltioiden 1 kohdan mukaisesti myöntämien poikkeusten voimassaoloaika on muissa kuin artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa poikkeuksissa enintään kolme vuotta. Viimeistään kolme kuukautta ennen tämän ajanjakson päättymistä jäsenvaltion on tehtävä poikkeusta koskevasta pyynnöstä uusi päätös, jota myös koskee tässä artiklassa säädetty menettely.

Artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut poikkeukset eivät saa olla kestoltaan kahta vuotta pidempiä. Jäsenvaltio voi kuitenkin 1 kohdassa mainittujen perusteiden nojalla pyytää, että määräaika jatketaan yhden kerran kahdella vuodella. Komissio tekee tällaista pyyntöä koskevan päätöksen 10 artiklassa tarkoitetun komitean avustamana.

▼M1

10 artikla

Neuvoa-antava komitea

- 1. Komissiota avustaa komitea.
- 2. Komitea neuvoo komissiota 9 artiklan soveltamisessa.
- 3. Komissio voi lisäksi kuulla komiteaa kaikissa tämän direktiivin soveltamista koskevissa kysymyksissä.

▼M1

4. Jos tähän artiklaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ 3 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

5. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

▼B

11 artikla

Palvelujen tarjoajien valinta

1. Jäsenvaltion on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet valintamenettelyn järjestämiseksi niiden palvelujen tarjoajien osalta, joille annetaan lupa maahuolintapalvelujen tarjoamiseen lentoasemalla, jos tarjoajien määrä on rajoitettu 6 artiklan 2 kohdassa ja 9 artiklassa säädettyissä tapauksissa. Tässä menettelyssä on noudatettava seuraavia periaatteita:

a) jos jäsenvaltio edellyttää, että palvelujen tarjoajien on täytettävä tietyt vakioehdot tai tekniset vaatimukset, käyttäjien komiteaa on kuultava ennen näiden ehtojen tai vaatimusten laatimista. Vakioehdoissa tai teknisissä vaatimuksissa määriteltyjen valintaperusteiden tulee olla asiaankuuluvia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä.

Annettuaan komissiolle tiedon asiasta asianomainen jäsenvaltio voi osana vakioehtoja tai teknisiä vaatimuksia, joihin palvelujen tarjoajien on mukauduttava, asettaa alueellaan julkisen palvelun velvoitteen syrjäistä tai kehitysaluetta palveleville lentoasemille, joihin ei kohdistu kaupallista mielenkiintoa, mutta jotka ovat ehdottoman välttämättömiä asianomaiselle jäsenvaltiolle.

b) on järjestettävä tarjouskilpailu, josta ilmoitetaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja johon kaikki kiinnostuneet palvelujen tarjoajat voivat osallistua,

c) palvelujen tarjoajat valitsee:

- i) lentoaseman pitäjä kuultuaan sitä ennen käyttäjien komiteaa, jos
 - lentoaseman pitäjä ei itse tarjoa vastaavanlaisia maahuolintapalveluja, eikä
 - lentoaseman pitäjällä ole suoraa tai epäsuoraa määräysvaltaa tällaisia palveluja tarjoavissa yrityksissä, eikä
 - sillä ole osuutta tällaisessa yrityksessä,
- ii) muissa tapauksissa lentoaseman pitäjistä riippumattomat jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset kuultuaan käyttäjien komiteaa ja lentoaseman pitäjää,

d) palvelujen tarjoajat valitaan enintään seitsemäksi vuodeksi,

e) jos palvelujen tarjoaja lopettaa toimintansa ennen kuin määräaika, joksi hänet on valittu, päättyy, hänen tilalleen valitaan samaa menettelyä noudattaen uusi palvelujen tarjoaja.

2. Jos tarjoajien määrä on rajoitettu 6 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan mukaisesti, lentoaseman pitäjä voi itse tarjota maahuolintapalveluja ilman, että 1 kohdassa tarkoitettua valintamenettelyä tarvitsee noudattaa. Se voi myös tätä menettelyä noudattamatta antaa jollekin palveluja tarjoavalle yritykselle luvan tarjota maahuolintapalveluja kyseiselle lentoasemalle,

- jos lentoaseman pitäjällä on suoraan tai epäsuorasti määräysvalta kyseisessä yrityksessä, tai
- jos kyseinen pitäjä on suoraan tai epäsuorasti kyseisen yrityksen määräysvallassa.

3. Lentokentän pitäjä antaa käyttäjien komitealle tiedoksi tämän artiklan nojalla tehdyt päätökset.

(1) Neuvoston päätös 1999/468/EY, tehty 28 päivänä kesäkuuta 1999, menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä (EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23).

▼B

*12 artikla***Saarilla sijaitsevat lentoasemat**

Valittaessa 11 artiklan mukaisesti lentoaseman maahuolintapalvelujen tarjoajia jäsenvaltio voi laajentaa julkisen palvelun velvoitteen kyseisen jäsenvaltion muille lentoasemille edellyttäen, että

- nämä lentoasemat sijaitsevat saarilla samalla maantieteellisellä alueella, ja
- näiden lentoasemien vuotuinen asemakohtainen liikennemäärä on vähintään 100 000 matkustajaa, ja
- komissio 10 artiklassa mainitun komitean avustamana hyväksyy tällaisen laajentamisen.

*13 artikla***Kuuleminen**

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lentoaseman pitäjän, käyttäjien komitean ja palveluja tarjoavien yritysten välinen pakollinen kuuleminen järjestetään tämän direktiivin määräysten soveltamiseksi. Kuuleminen koskee erityisesti niiden palvelujen hintaa, joiden osalta on myönnetty 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen poikkeus, sekä kyseisten palvelujen tarjoamiseen liittyviä järjestelyjä. Tällainen kuuleminen on järjestettävä vähintään kerran vuodessa.

*14 artikla***Hyväksyminen**

1. Jäsenvaltiot voivat asettaa maahuolintapalvelujen tarjoajan tai omahuolintaan oikeutetun käyttäjän toiminnan ehdoksi lentoasemalla kyseisen lentoaseman pitäjistä riippumattoman julkisen viranomaisen antaman hyväksymisen.

Hyväksymisperusteiden on liityttävä moitteettomaan taloudelliseen tilanteeseen ja riittävään vakuutussuojaan sekä lentoasemien rakennelmien ja laitteiden, ilma-alusten, varusteiden ja ihmisten turvallisuuteen tai turvatoimiin sekä ympäristönsuojeluun ja asiaankuuluvaan sosiaalilainsäädännön noudattamiseen.

Perusteissa on noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) niitä on sovellettava syrjimättömällä tavalla palvelujen tarjoajiin ja käyttäjiin,
- b) niiden on liityttävä asetettuun tavoitteeseen,
- c) ne eivät saa käytännössä johtaa markkinoille pääsyn tai omahuolinnan harjoittamisen rajoittamiseen tässä direktiivissä säädettyä alemmalle tasolle.

Perusteet on julkaistava ja palvelujen tarjoajille tai omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille on ilmoitettava etukäteen hyväksymismenettelystä.

2. Hyväksyminen voidaan evätä tai peruuttaa ainoastaan, jos palvelujen tarjoaja tai omahuolintaan oikeutettu käyttäjä ei omasta syystään täytä 1 kohdassa tarkoitettuja perusteita.

Hylkäämisen tai peruuttamisen syytä on ilmoitettava kyseiselle palvelujen tarjoajalle tai omahuolintaan oikeutetulle käyttäjälle ja lentoaseman pitäjälle.

*15 artikla***Menettelytapasäännöt**

Jäsenvaltio voi tarvittaessa lentoaseman pitäjän ehdotuksesta:

- kieltää palvelujen tarjoajaa tarjoamasta palveluja tai käyttäjää käyttämästä tarjottuja palveluita tai harjoittamasta omahuolintaa, jos kyseinen palvelujen tarjoaja tai käyttäjä ei noudata sille lentoaseman asianmukaisen toiminnan takaamiseksi annettuja sääntöjä.

▼B

Näissä säännöissä on noudatettava seuraavia periaatteita:

- a) niitä on sovellettava syrjimättömällä tavalla palvelujen tarjoajiin ja käyttäjiin,
 - b) niiden on liityttävä asetettuun tavoitteeseen,
 - c) ne eivät saa käytännössä rajoittaa markkinoille pääsyä tai omahuolinnan harjoittamista tässä direktiivissä säädettyä alemmalle tasolle,
- edellyttää erityisesti lentoaseman maahuolintapalvelujen tarjoajia tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla osallistumaan kansallisessa lainsäädännössä tai sääntelyssä asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseen, mukaan lukien palvelujen jatkuvuuden turvaamisen.

*16 artikla***Lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käyttö**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maahuolintapalvelujen tarjoajilla ja omahuolintaa haluavilla käyttäjillä on mahdollisuus lentoasemien rakennelmien ja laitteiden käyttämiseen siinä määrin kuin heidän toimintansa harjoittaminen sitä edellyttää. Jos lentoaseman pitäjä tai tarvittaessa sitä valvova julkinen viranomainen tai muu yhteisö asettaa edellytyksiä kyseiselle käyttöoikeudelle, näiden edellytysten on oltava asianmukaisia, puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä.
2. Lentoasemien maahuolintaan varatut tilat on jaettava maahuolintapalvelujen tarjoajien ja omahuolintaan oikeutettujen käyttäjien kesken, mukaan lukien markkinoille tulijat, heidän oikeuksiensa käyttämisen edellyttämässä määrin sekä tosiasiallisen ja tasapuolisen kilpailun mahdollistamiseksi asianmukaisten, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien sääntöjen sekä perusteiden mukaisesti.
3. Jos lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käytöstä peritään maksu, maksu on määriteltävä asianmukaisin, puolueettomin, avoimin ja syrjimättömin perustein.

*17 artikla***Turvallisuus ja turvatoimet**

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta millään tavoin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvoitteisiin lentoasemilla yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja turvatoimien alalla.

*18 artikla***Työntekijöiden ja ympäristön suojele**

Jäsenvaltiot voivat toteuttaa työntekijöiden oikeuksien ja ympäristönsuojelun turvaamisen edellyttämiä toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän direktiivin säännösten soveltamista ja yhteisön oikeuden muiden määräysten noudattamista.

*19 artikla***Kansallisten määräysten noudattaminen**

Jäsenvaltion lentoasemilla toimiva maahuolintapalvelujen tarjoaja on velvollinen noudattamaan yhteisön lainsäädännön kanssa sopusoinnussa olevia kansallisen lainsäädännön määräyksiä.

*20 artikla***Vastavuoroisuus**

1. Jos ilmenee, että maahuolinnan markkinoille pääsyn tai omahuolinnan ollessa kyseessä jokin kolmas maa:
 - a) ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti myönnä yhteisön palvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille kohtelua, joka

▼B

vastaa jäsenvaltioiden kolmannen maan maahuolinnan palvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille myöntämää kohtelua, tai

- b) ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti myönnä jäsenvaltion palvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille kansallisen kohtelun mukaista kohtelua, tai
- c) myöntää muista kolmansista maista kotoisin oleville palvelujen tarjoajille tai omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille suotuisamman kohtelun kuin jäsenvaltion palvelujen tarjoajille ja omahuolintaan oikeutetuille käyttäjille,

Jäsenvaltio voi täydellisesti tai osittain lakkauttaa kolmannesta maasta olevien palvelujen tarjoajien ja käyttäjien tästä direktiivistä aiheutuvat velvoitteet yhteisön oikeuden mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön kansainvälisten sitoumusten noudattamista.

2. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle oikeuksien tai velvoitteiden keskeyttämisestä tai peruuttamisesta.

*21 artikla***Valitusoikeus**

Jäsenvaltioiden tai lentoaseman pitäjien, milloin se kuuluu heidän tehtäviinsä, on huolehdittava siitä, että kaikilla osapuolilla, joiden lailinen etu sitä vaatii, on oikeus valittaa 7 artiklan 2 kohdan ja 11—16 artiklan mukaisesti tehdyistä päätöksistä tai niiden mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä.

Valitus on voitava saattaa kansallisen tuomioistuimen tai jonkin muun, kyseisen lentoaseman pitäjistä sekä tarvittaessa sitä valvovasta julkisesta viranomaisesta riippumattoman julkisen viranomaisen käsiteltäväksi.

*22 artikla***Tiedoksiantokertomus ja direktiivin tarkistus**

Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tämän direktiivin soveltamista koskevan kertomuksen laatimiseksi tarvittavat tiedot.

Kertomus, johon liitetään direktiiviä koskevat tarkistusehdotukset, laaditaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2001.

*23 artikla***Täytäntöönpano**

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on vahvistettava tällaisen viittauksen yksityiskohtaiset säännöt.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset komissiolle.

*24 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

▼B

25 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

LIITE

LUETTELO MAAHUOLINTAPALVELUISTA

1. Maahuolinnan hallintoon ja valvontaan kuuluvat:
 - 1.1. edustus- ja yhteydenpitopalvelut paikallisten viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, maksuliikenteen hoitaminen käyttäjän puolesta ja toimitilojen antaminen käyttäjän edustajien käyttöön,
 - 1.2. lastauksen sekä tele- ja muun viestinnän valvonta,
 - 1.3. ilma-aluksessa kuljetettavien kuormansiirtovälineiden käsittely, varastointi ja hallinnointi,
 - 1.4. muut valvontapalvelut ennen lentoa, sen aikana tai sen jälkeen sekä muut käyttäjän pyytämät hallinnolliset palvelut.
2. Matkustajien osalta käsittelyyn kuuluu saapuville, lähteville, lennolta toiselle siirtyville ja kauttakulkeville matkustajille annettu apu, mukaan lukien matkalippujen ja matkustusasiakirjojen tarkastus sekä matkatavaroiden kirjaaminen ja kuljettaminen lajittelujärjestelmiin.
3. Matkatavaroiden käsittelyyn kuuluu matkatavaroiden käsittely lajittelualueella, niiden lajittelu, niiden valmistelu lähtöä varten, tavaroiden kuormaaminen laitteisiin, joilla tavaroita kuljetetaan ilma-aluksen ja lajittelualueen välillä, ja tavaroiden purku tällaisista laitteista sekä tavaroiden kuljetus lajittelualueelta saapuvien tavaroiden alueelle.
4. Rahdin ja postin käsittelyyn kuuluvat:
 - 4.1. rahdin osalta: vienti-, kauttakulku- ja tuontirahdin fyysinen käsittely, rahtiasiakirjojen käsittely, tullaus sekä osapuolten kesken sovitut tai olosuhteiden vaatimat turvatoimet.
 - 4.2. postin osalta: tulevan ja lähtevän postin fyysinen käsittely, postiasiakirjojen käsittely sekä osapuolten kesken sovitut tai olosuhteiden vaatimat turvatoimet.
5. Asematasopalveluihin kuuluvat:
 - 5.1. ilma-aluksen opastaminen maassa sen saapuessa ja lähtiessä (*),
 - 5.2. ilma-aluksen avustaminen pysäköimisessä ja tähän tarvittavien laitteiden toimittaminen (*),
 - 5.3. ilma-aluksen ja asematasopalvelujen tarjoajien välisen viestinnän järjestäminen (*),
 - 5.4. ilma-aluksen lastaus ja tyhjennys, mukaan lukien tähän tarvittavien välineiden toimittaminen ja käyttäminen sekä miehistön ja matkustajien kuljetus ilma-aluksen ja lentoterminaalien välillä sekä matkatavaroiden kuljetus ilma-aluksen ja lentoterminaalien välillä,
 - 5.5. ilma-aluksen käynnistämiseksi annettava apu ja siihen tarvittavien välineiden toimittaminen,
 - 5.6. ilma-aluksen siirtäminen saapumisen ja lähdön yhteydessä sekä tähän tarvittavien laitteiden hankkiminen ja käyttäminen,
 - 5.7. ruuan ja juomien kuljetus ja lastaus ilma-alukseen sekä niiden purkaminen ilma-aluksista.
6. Ilma-aluksen siivous- ja muihin palveluihin kuuluvat:
 - 6.1. ilma-aluksen siivoaminen ulkoa ja sisältä sekä käymälä- ja vesipalvelut,
 - 6.2. matkustamon ilmastointi ja lämmittäminen, lumen ja jään poistaminen, ilma-aluksen jäänesto,
 - 6.3. matkustamon uudelleenjärjestelyt, siihen liittyvien varusteiden varastointi.
7. Polttoaine- ja öljyhuolintaan kuuluvat:
 - 7.1. polttoainetäydennyksen ja -tyhjennyksen järjestäminen ja suorittaminen, mukaan lukien polttoaineen varastointi sekä toimitusten laadun ja määrän valvominen,
 - 7.2. öljyn ja muiden nesteiden täydentäminen.

(*) Ellei lennonjohtopalvelu huolehdi näistä palveluista.

▼B

8. Ilma-alusten tekniseen huoltoon kuuluvat:
 - 8.1. rutiinihuolto ennen lentoa,
 - 8.2. käyttäjän pyytämät erityiset huoltotoimet,
 - 8.3. varaosien ja huollossa tarvittavien laitteiden hankkiminen ja niiden hallinnointi,
 - 8.4. pysäköintipaikkoja ja/tai hallitiloja koskevat pyynnöt tai varaukset.
9. Lentotoiminnan ja miehistön avustamiseen kuuluvat:
 - 9.1. lennon valmistelu lähtöasemalla tai muussa pisteessä,
 - 9.2. lennolla olevalle ilma-alukselle annettava palvelu, mukaan lukien mahdollisesti tarvittava lennon uudelleen suunnittelu,
 - 9.3. lennon jälkeen toimitettavat palvelut,
 - 9.4. miehistön avustaminen.
10. Kenttäkuljetuksiin kuuluvat:
 - 10.1. matkustaja-, miehistö-, matkatavara-, rahti- ja postikuljetusten organisointi ja suorittaminen saman lentoaseman eri terminaalien välillä, mutta ei vastaava kuljetus ilma-aluksen ja jonkin toisen pisteen välillä saman lentoaseman alueella,
 - 10.2. käyttäjän pyytämät erityiskuljetukset.
11. Catering-palveluihin kuuluvat:
 - 11.1. yhteyksien hoitaminen catering-toimittajiin ja näiden palvelujen hallinnointi,
 - 11.2. ruoan, juomien ja niiden valmistamiseen tarvittavien välineiden varastointi,
 - 11.3. näiden välineiden puhdistaminen,
 - 11.4. elintarvikkeiden ja tarvittavien välineiden järjestely ja toimitus.